

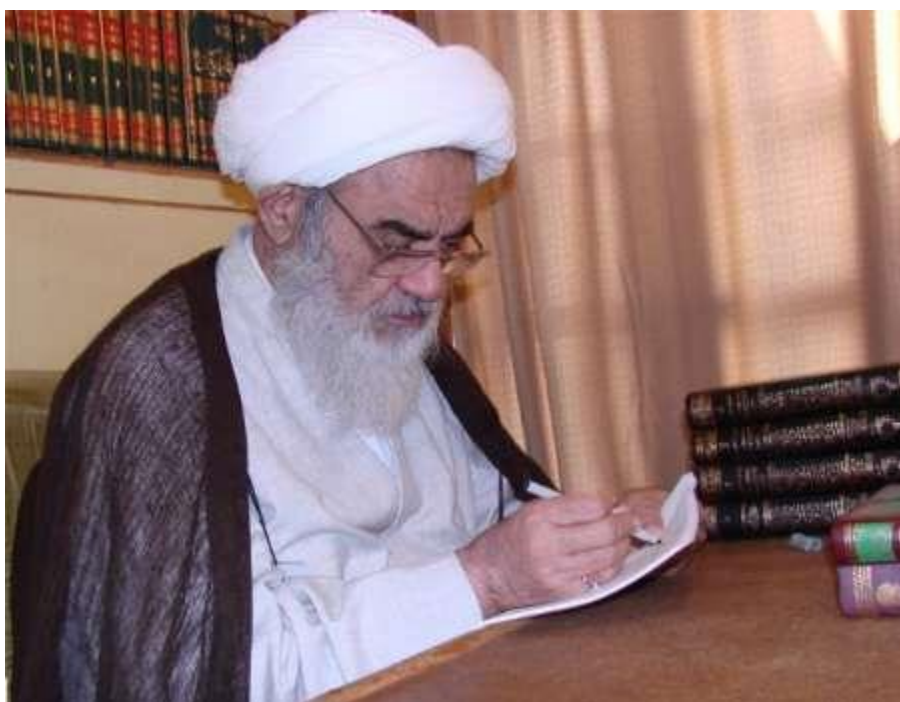
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درس اخلاق

موضوع: اخلاق از نظر قرآن و روایات

حضرت آیت الله مظاهری دامت برکاته

جلسه نوزدهم – عنوان درس: فضائل و سیره امیرالمؤمنین «سلام الله علیه»

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَ الصَّلَاةُ وَ
السَّلَامُ عَلَى خَيْرِ خَلْقِهِ اشْرَفِ
بَرِيَّتِهِ اَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ
وَ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ
سَيِّمًا بِقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ وَ
لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ

شهادت پرافتخار مولی

الموحدين مولی امیرالمؤمنین

علی «سلام الله علیه» را به همه

شما تسلیت می گویم و از طرف

همه شما این مصیبت بزرگ را به ساحت مقدس حضرت ولی عصر «ارواحنا فداه» تسلیت می گویم، و از طرف همه شما از حضرت زهرا «سلام الله علیها» که صاحب عزا هستند، می خواهیم که نظر لطفی به جلسه عنایت کنند و ان شاء الله با لطف حضرت زهرا «سلام الله علیها» از جلسه بیرون رویم.

سؤالی هست که علی کیست؟ کسی نتوانسته جواب این سوال را بدهد. بعضی از شعرا، شعر گفتند.

که تر کنی سر انگشت و صفحه بشماری

کتاب فضل تو را آب بحر کافی نیست

این شعر خوبی است اما باز هم جواب سوال داده نشده است.

بعضی از شعرا که ذوق و علمی داشته‌اند، شعری بهتر گفتند:

تویی آن نقطه بالای فوق فوق آیدیم   که در وقت تنزل تحت بسم الله را بایی

یعنی «يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ» تو هستی. دست تو از نظر قدرت بالاترین دست‌هاست و تو هستی که خودت گفتی تمام قرآن در «بسم الله الرحمن الرحيم» است و تمام «بسم الله الرحمن الرحيم» در باء بسم الله است و آن باء بسم الله من هستم. یعنی قرآن مجسم است.

این خوب است؛ اما باز از نظر بزرگان جواب این سوال داده نشده است. امام هادی «سلام الله علیه» یک جواب برای این سوال دارد. یک آیه در قرآن است که می‌فرماید مراد از این آیه علی «سلام الله علیه» است. قرآن می‌فرماید:

«وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ»^۱

امام هادی «سلام الله علیه» می‌فرماید کلمات الله، فضائل علی است، که قرآن می‌فرماید اگر دریاها مرکب شود و فضائل علی «سلام الله علیه» را بنویسند، دریا تمام می‌شود و دوباره مرکب می‌شود تا دفعه هفتم، دریا تمام می‌شود، اما فضائل علی تمام‌شدنی نیست.

این جواب سوال است و اگر از شما بپرسند که این جواب را از کجا می‌گویید، باید بگوییم از قرآن. باید بگوییم از مفسر قرآن یعنی امام هادی «سلام الله علیه». قرآن می‌فرماید کلمات الله را نمی‌شود احصاء و شماره کرد، امام هادی می‌فرماید این کلمات در قرآن، فضائل امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» است.^۲

درباره امیرالمؤمنین از سنی و شیعه کتاب‌هایی نوشته شده است و فضائل‌هایی گفته شده است. غیرمسلمان نیز برای امیرالمؤمنین «سلام الله علیه» کتاب نوشته و شعر و فضائل گفته است، اما به قول خودشان قطره‌ای از دریای فضائل علی «سلام الله علیه» است.

جرداق نصرانی این کتاب خیلی شیرین به نام «الامام العلی صوت العدالة الانسانية» را نوشته است؛ اگر عدالت را مجسم کنند، علی می‌شود. در اول این کتاب از یک پاپ و نصرانی چند شعر آبدار و پرمحتوا درباره امیرالمؤمنین آورده است. در وسط این اشعار، این شخص پاپ می‌گوید به من اشکال نکن که تو نصرانی هستی و باید درباره حضرت عیسی و حضرت مریم شعر بگویی، پس چرا درباره علی «سلام الله علیه» شعر می‌گویی. می‌گوید من عاشق فضیلت هستم و هرکجا گشتم، مثل علی «سلام الله علیه» پیدا نکردم.

سرچشمه فضیلت‌ها علی «سلام الله علیه» است و همه به این اقرار دارند. چیزی که باید توجه دهم، یکی اینکه ما باید امام‌شناس باشیم و متأسفانه شیعه، آن‌طور که باید، امام‌شناس نیست. محبت ائمه طاهرين را دارد، اما تاریخ چهارده معصوم را داشته باشد و خودش تاریخ‌نویس درباره چهارده معصوم باشد، خیلی کم است. از نظر قرآن و روایات اهل بیت، علی «سلام الله علیه» را بررسی کرده باشد، در میان شیعیان کم است، درحالی که امام شناسی باید در دانشگاه‌های ما ترم و درس داشته باشد. باید همه ما، چه باسواد و چه بیسواد، هرکسی به فراخور حالش شناخت درباره امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» داشته باشد.

یک نصرانی کتابی دربارهٔ امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» نوشته و در آنجا یک سرزنش به شیعه کرده است و گفته است که اگر بخواهی ببینی که شیعه علی شناس هست یا نه، برو در مجامع آنها و ببین عکس علی را با خشونت می اندازند و یک شمشیر هم روی زانوها می گذارند و می گویند علی اینست. بعد او می گوید پس رأفت علی کجا رفت. می گوید فقط فضیلت علی در جبهه و پیروزی در جنگ ها نیست، بلکه این یک قطره از فضائل علی «سلام الله علیه» است. چرا علم علی، قدرت علی، فضائل علی، سیاست علی در میان شیعیان نیست!

از اینگونه سرزنش ها به ما زیاد شده است، حال کم کم رسیده به آنجا که چون امام شناس نیستیم، از جهل ما استفاده می کنند و ایجاد شبهه می کنند راجع به علی «سلام الله علیه».

آیا تا حال از زمان حضرت آدم تا الان سراغ دارید مانند قضیه غدیر خم! این قضیه غدیر خم را همه سنی ها و شیعه ها نوشته اند و درباره اش شعر گفته اند و حکایت ها گفته اند و بالاخره مسلم است که پیغمبر اکرم «صلی الله علیه و آله و سلم» از طرف خدا فرمودند که این جبرئیل است از طرف خدا و گفته بعد از تو، امام مسلمان ها، علی است:

«مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ»

این قضیه به این روشنی است و مثل روز در تاریخ و روایات سنی و شیعه روشن است.

مرحوم علامه امینی در یک جلد الغدير راجع به همین حدیث غدیر خم گفته است؛ [۳] اما از جهل ما استفاده می شود و ناگهان می بینیم که راجع به غدیر خم هم شبهه می شود. اصلاً زیر پل تاریخ می زنند که در تاریخ چنین چیزی واقع نشده است! درحالی که بیش از صد کتاب از صد علمای اهل تسنن، قضیه غدیر خم را مفصل نوشته اند. این برای اینست که از جهل ما استفاده می کنند. وقتی ما امام شناس نباشیم، کم کم می رسد به آنجا که غدیر خم زیر سؤال می رود و یا علم امام زیر سؤال می رود که آیا امام علم غیب دارد یا نه. و اگر امیرالمؤمنین روز قیامت از شما بپرسد که چرا راجع به امامت من مفصل تاریخ نویس نبودی؛ چرا در فضائل من لا اقل در شبانه روز، یک ساعت کار نکردی؛ چرا اینقدر که راجع به تلویزیون و فیلم ها اهمیت دادید، راجع به فضائل امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» بی تفاوت و جاهل بودید؛ چه می گوئیم؟!

جوان ها! اصول دین تقلیدی نیست که ما تقلیدی حساب کنیم. اصول دین باید با استدلال باشد. چه باسواد و چه بیسواد، هرچه سوادش بیشتر باشد از او بیشتر می خواهند، و الا همه اصول دین و اصل خداشناسی و توحید و صفاتش من جمله عدالت و نیز نبوت و امامت و معاد باید استدلالی باشد. بالاتر بگویم که این آخر رساله من راجع به اعتقادات آمده که شیعه چهل مسئله اعتقادی دارد. این چهل مسئله اعتقادی را باید با استدلال بدانیم. نه تنها بدانیم، بلکه تقلیدی نباشد که بگوئیم مرجع تقلید من گفته خدا یکی است و یا بعد از پیغمبر، خلیفه بلا فصل امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» است. باید دلایل را بگوئید. یعنی اینکه امام هادی می فرماید آیه «وَلَوْ أَنَّ مَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَقْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةُ أَبْحُرٍ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ»، به چه دلیل است.

شاعری که می گوید:

تویی آن نقطه بالای فوق فوق آیدیم   که در وقت تنزل تحت بسم الله را بانی

شعر خیلی بالاست، خدا رحمتش کند و خدا با امیرالمؤمنین محشورش کند.

کتاب مرحوم صاحب جواهر چکش مراجع تقلید است. اشعاری هست راجع به اهل بیت و مرحوم صاحب جواهر می‌گوید من حاضرم ثواب جواهر را بدهم و شاعر ثواب آن اشعار را به من بدهد. اینها امام شناس هستند. حاضر است جواهر را بدهد و ثواب چند شعر درباره امیرالمؤمنین و اهل بیت را بگیرد. شیعه چهل مسئله اعتقادی دارد و باید اینها در دبستان‌ها در فراخور حال بچه‌ها تدریس شود و در دبیرستان‌ها در فراخور حال نوجوان‌ها و در دانشگاه‌ها در فراخور حال دانشجویان و جوانان تدریس شود. بعد هم به راستی تدریس اعتقادات شیعه شود. شیعه چهل مسئله مهم دارد. اگر روز قیامت امیرالمؤمنین از ما بپرسد که چرا مرا نشناختی تا مردی، همه از خجالت آب می‌شویم. اگر بپرسد چرا اگر به تو بگویند علی کیست، نمی‌توانی خوب جواب دهی؟

امروز روز شهادت است و من از شما آقایان و خانم‌ها تقاضا دارم که به این مسئله اهمیت دهید. به همین اندازه که تلویزیون و فیلم‌ها اهمیت می‌دهید، یک دهم به امام شناسی اهمیت دهید و یک دهم به چهل مسئله اعتقادی تشیع اهمیت دهید آنگاه ملا می‌شوید. اگر یک دهم اهمیت دهید ملای در اعتقادات و تشیع می‌شوید.

مسئله دیگری که همه را رنج می‌دهد و من جمله پیغمبر اکرم و خود امیرالمؤمنین و دیگر ائمه را، اینست که همه می‌گویند شیعه فقط آن نیست که اعتقاد یا شعار داشته باشد، بلکه شیعه آنست که متابعت از علی داشته باشد. یعنی تقید به ظواهر شرع داشته باشد. من بارها گفته‌ام که ما از نظر اعتقادات ولو تقلیدی، اما تا سرحد عشق علی را دوست داریم. الحمدلله در ایران ما «أشهد أن علیاً ولی الله» بلند است. الحمدلله جوان‌های ما امروز سیاه پوش هستند. الحمدلله شعار یا علی در میان ما فراوان است، اما در سومی یعنی عمل و متابعت از ائمه طاهرین، لنگیم. اگر متابعت نباشد، لنگیم مثل امارتی که یک پایه نداشته باشد.

جوان‌ها! همه این را گفته‌اند. پیغمبر اکرم فراوان فرموده و حضرت زهرا فرموده و هر دوازده امام و مخصوصاً امیرالمؤمنین در نهج البلاغه این را فرموده که شیعه سه رکن دارد؛ دل، زبان، عمل. و ما در سومی لنگیم. نماز علی را نداریم و شباهت به او هم نداریم. در نماز اول وقت ما در مسجد و با جماعت لنگیم. در کمک به دیگران یک در هزار امیرالمؤمنین را نداریم. اهمیت به واجبات و اجتناب از گناه، کم داریم؛ در حالی که معنای شیعه همین است که به امیرالمؤمنین کمک کنید و گناه در زندگیتان نباشد، حرام در زندگیتان نباشد، عفت و حجاب در زندگیتان باشد، اهمیت به نماز و اهمیت به فقرا و مستضعفین در زندگیتان باشد.

امیرالمؤمنین آن طرف رو به قبله می‌رود در صراط مستقیم و ما یک در میلیون عقب هستیم اما در راه مستقیم. و الا اگر امیرالمؤمنین در راه مستقیم باشد و ما العیاذبالله یک ذره از راه مستقیم کج شویم، هرچه جلوتر رویم، از امیرالمؤمنین علی «سلام الله علیه» دورتر می‌شویم. باید به اینها اهمیت دهیم. اعتقادات شیعه از هر فولادی محکمتر است، افتخار ما به علیست، اما کاری کنید که با امیرالمؤمنین شباهت داشته باشید و مولا امیرالمؤمنین بتواند ما را زیر لوای حمد ببرد. نمی‌شود و ممکن نیست که امیرالمؤمنین یک تارک الصلاة را زیر لوای حمد ببرد. پس کاری کنید که دم مرگ روسفید خدمت مولی امیرالمؤمنین باشید و انشاء الله در روز قیامت زیر لوای حمد از آب کوثر بنوشید.

و السلام علیکم و رحمة الله و برکاته

۱. لقمان، ۲۷: «و اگر آن چه درخت در زمین است قلم باشد و دریا را هفت دریای دیگر به یاری آید، سخنان خدا پایان نپذیرد. قطعاً خداست که شکست‌ناپذیر حکیم است».

۲. ر.ک: تحف العقول، ص ۴۷۹.

۳. ر.ک: الغدير في الكتاب و السنة و الادب، ج ۱.

معاونت فرهنگی تربیتی

مرکز آموزش های غیرحضوری حوزه های علمیه خاوران

<http://vufarhangi.whc.ir>